

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo

Autoriteti i Aviacionit Civil i Kosovës
Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova
Civil Aviation Authority of Kosovo

Tehnička publikacija – TP 29

Sertifikat vazduhoplovnog operatera (AOC)

Varijacija/Revizija/Promene

Uputstveni Priručnik (UP)

Predgovor

Uvod

Uputstvo ima za cilj da pomogne organizaciji/operateru u upravnim pitanjima. Upravni zahtevi i procesi će olakšati vezu sa Autoritetom civilnog vazduhoplovstva Kosova (ACVK). Treba da se smatra instrumentom za organizaciju/operatera kako bi se olakšali procesi dobijanja potrebnih i definisanih odobrenja i ovlašćenja izdatih od strane Autoriteta civilnog vazduhoplovstva Kosova (ACVK). Korišćenje uputstva će doprineti uspostavljanju usklađenosti sa zahtevima ACVK-a i usmeravati kroz odgovarajući proces sertifikacije ili varijacije u odnosu na upravne zadatke.

Svrha

Ovo uputstvo opisuje proces podnošenja zahteva za varijaciju, reviziju ili promenu postojećeg sertifikata vazduhoplovnog operatera (AOC). Svaki zahtev podnet Autoritetu civilnog vazduhoplovstva Kosova mora se poslati **60 dana** pre predviđenog datuma stupanja na snagu. Budući da se neki procesi mogu smatrati prilično složenim, ovo uputstvo namerava pružiti dodatne smernice u vezi sa sledećim temama:

- Uvoz vazduhoplova
- Izvoz vazduhoplova
- Promene rukovodećeg osoblja
- Revizija sistema priručnik
- Promena naziva operatera
- Promena vlasništva nad vazduhoplovom
- Promena specifikacija operacija vazduhoplova ili flote

Za više informacija o sertifikatima vazduhoplovnog operatera na Kosovu, molimo posetite veb stranicu ACVK-a:

☞ <https://caa.rks-gov.net/wp-content/uploads/2016/05/CAA-Regulation-4-2015-on-Air-Operations-2.pdf>

Povezani materijal i dokumenti

Za određena područja (npr. neka potpoglavlja Operativnih priručnika), Autoritet civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo (ACVK) objavljuje dodatna uputstva ili uzorke poglavlja. Ovi dokumenti pružaju više informacija o određenim temama.

Pored toga, ACVK objavljuje administrativne upravke (AU) za pojedine oblasti objavljenih propisa kako bi detaljnije razjasnio ili definisao relevantna pitanja po potrebi.

Ako podnosilac zahteva ima potrebu za dodatnim informacijama, molimo pišite na sledeću adresu:

Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova
Arbëria, ulica Ahmet Krasniqi br.208
10000 Priština
Republika Kosovo

E-mail: infocaa@caa-ks.org

Tel: +383 38 248 629

Faks: +383 38 211 009

Lista korisnih stranica (LEP)

Poglavlje	Strana	Br. revizije	Datum stupanja na snagu
Predgovor	2 od 18	Original	15. Maj 2019.
	3 od 18	Original	15. Maj 2019.
Lista korisnih stranica	4 od 18	Original	15. Maj 2019.
Sadržaj	5 od 18	Original	15. Maj 2019.
Izrazi i skraćenice	6 od 18	Original	15. Maj 2019.
	7 od 18	Original	15. Maj 2019.
1. Uvoz vazduhoplova	8 od 18	Original	15. Maj 2019.
2. Izvoz vazduhoplova	9 od 18	Original	15. Maj 2019.
3. Promene rukovodećeg osoblja	10 od 18	Original	15. Maj 2019.
4. Revizija ili izdanje priručnika	11 od 18	Original	15. Maj 2019.
5. Promena naziva operatera	12 od 18	Original	15. Maj 2019.
6. Promena vlasništva	13 od 18	Original	15. Maj 2019.
7. Promena OPS specifikacija	14 od 18	Original	15. Maj 2019.
8. Troškovi i vremenski raspored	15 od 18	Original	15. Maj 2019.
9. Dodaci	16 od 18	Original	15. Maj 2019.
<i>Dodatak 1</i>	16 od 18	Original	15. Maj 2019.
<i>Dodatak 2</i>	18 od 18	Original	15. Maj 2019.

Kontrola dokumenta

Ime i pozicija		Datum	Potpis
Pripremio:	Kushtrim Musa Direktor Odeljenja za sigurnost letenja	22. April 2019.	
Proverio kvalitet:	Lendita Kika-Berisha Direktor Odeljenja za kvalitet i sigurnost	26. April 2019.	
Odobrio:	Eset Berisha Generalni direktor	15. Maj 2019.	

Sadržaj

Predgovor.....	2
Lista korisnih stranica.....	4
Sadržaj.....	5
Izrazi i skraćenice.....	6
Uvoz vazduhoplova.....	8
Izvoz vazduhoplova.....	9
Promene rukovodećeg osoblja.....	10
Revizija ili izdanje priručnika.....	11
Promena naziva operatera.....	12
Promena vlasništva.....	13
Promena specifikacija operacija.....	14
Troškovi i vremenski raspored.....	15
Dodaci.....	16
Dodatak 1 – Primer zahteva za stranim vlasništvom	16
Dodatak 2 – Linkovi naslovnih stranica/korisni linkovi.....	18

Pravne reference i skraćenice

Pravne reference

Pravne reference	Izdanje	Predmet
Uredba ACV-a br. 03/2009 [(EU) 216/2008]	30 oktobra 2009	Zajednička pravila u oblasti civilnog vazduhoplovstva i osnivanje Evropske agencije za bezbednost vazduhoplovstva
Uredba ACV-a br. 01/2019 [(EU) 965/2012]	8 marta 2019	Tehnički zahtevi i upravni postupci vezano za vazdušne operacije: ▪ Aneks III: Deo-ORO (ORO.MLR.100 i ORO.AOC.135)
ICAO DOC 9376-AN/914 2. izdanje	1997	Priprema operativnog priručnika

Skraćenica**Definicija**

ACJ	Savetodavna cirkularna pisma
AEA	Udruženje evropskih avio prevoznika
AFM	Letački priručnik vazduhoplova
AMC	Prihvatljivi načini usklađenosti
AOC	Sertifikat vazduhoplovnog operatera
ARO	Zahtevi koje u pogledu letačkih operacija moraju ispunjavati letačka tela
ATA	Udruženje vazdušnog saobraćaja
ACVK	Autoritet civilnog vazduhoplovstva Kosova
CL	Lista usklađenosti
DOK	Dokument
EASA	Evropska agencija za bezbednost vazduhoplovstva
EK	Evropska komisija
ECAC	Evropska konferencija o civilnom vazduhoplovstvu
EU	Evropska unija
FAA	Federalna uprava za vazduhoplovstvo
FOM	Operativni letački priručnik
FSF	Fondacija za sigurnost letenja
UP	Uputstvo
IATA	međunarodno udruženje vazdušnog saobraćaja
ICAO	Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva
IEM	Interpretativni i informativni materijal
INFO	Informisanje
LEP	Lista korisnih stranica
LoR	Dnevnik revizije
MEL	Lista minimalne opreme
MLR	Priručnici, dnevnici i evidencije
NAT PCO	Kancelarija za koordinaciju Severnoatlantskog programa
OD	Operativne direktive
OM	Operativni priručnik
OPS	Operacija/operacije
ORO	Zahtevi koje u pogledu letačkih operacija moraju ispunjavati organizacije
PM	Menadžer projekta
PRA	Predložena revizija/izmena
RNAV	Prostorna navigacija
RVSM	Smanjeni minimumi vertikalnog razdvajanja
VFR	Pravila vizualnog letenja

1. Uvoz vazduhoplova

Zahtev za uvoz vazduhoplova (ili preuzimanje od drugog nosioca kosovskog AOC-a) može se podeliti u dve kategorije:

- (a) to će biti prvi vazduhoplov ovog tipa koji će početi sa radom pod sadašnjim AOC-om
- (b) tip vazduhoplova je već dostupan u AOC-u podnosioca zahteva.

Radno opterećenje za podnosioca zahteva kao i za ACVK će biti varijabilno visoko. U slučaju kategorije (a), revizije u sistemu priručnika (OM-A, OM-C i OM-D) su neophodne, kao i novo izdanje OM-B i MEL. U slučaju kategorije (b) je dovoljan određeni nivo revizije u sistemu priručnika.

Zahtev za novim vazduhoplovom mora biti praćen sledećim obrascima, zahtevima, sertifikatima i revizijama:

- ☐ AACK/DSF/OPS-FRM 33;
- ☐ Obrazac zahteva za specifikacije operacija (npr. RVSM, RNAV, AWO, itd.);
- ☐ Sertifikat o osiguranju za pravnu odgovornost putnika;
- ☐ Ugovor o zakupu ili upravljanju sa sledećim sadržajem:
 - Vazduhoplov je namenjen za komercijalnu operaciju;
 - Period zakupa na minimum 6 meseci;
 - Zakupac (podnosilac zahteva) je odgovoran za posadu i održavanje;
- ☐ Novo izdanje ili revizija sistema priručnika sa obrascem Predložena revizija/izmena (PRA) uključujući listu promena;
- ☐ Filtrirana „AOC Lista usklađenosti za svaki priručnik sa relevantnim paragrafima (dostupan na veb stranici ACVK-a);
- ☐ Zahtev za stranim vlasništvom ako je primenjivo (prema primeru u Dodatku 1);
- ☐ Priručnici proizvođača (npr. AFM, FOM, itd.);
- ☐ Zahtev za odobrenje korisnika;
- ☐ Za prvi tip vazduhoplova u floti mora se dostaviti koncept obuke;

ACVK će započeti ispitivanje čim se svi dokumenti potrebni za zahtev dostave.

2. Izvoz vazduhoplova

Izvoz vazduhoplova mora biti najavljen ACVK-u što je pre moguće uz podnošenje obrasca **AACK/DSF/OPS-FRM 33**. Nakon što je vazduhoplov uklonjen iz AOC-a, podnosilac zahteva mora pregledati sistem priručnika za moguće revizije (s). U paragrafu 4 koji sledi opisano je kako nastaviti sa revizijom sistema priručnika.

3. Promene rukovodećeg osoblja

Promene rukovodećeg osoblja imaju ozbiljan uticaj na nosioca AOC-a. Nakon prihvatanja odgovornog lica od strane ACVK-a, nosilac AOC-a mora podneti reviziju OM-A paragrafa 1.2 prema Uredbi ACV-a br. 01/2019, AMC3 ORO.MLR.100 i eventualno reviziju OM-D. Za zahtev za potpunom promenom rukovodećeg osoblja u skladu sa ORO.AOC.135, moraju se dostaviti sledeći obrasci i dokumenti:

- ☐ AACK/DSF/OPS-FRM 33;
- ☐ EASA obrazac četiri;
- ☐ Biografija novog odgovornog lica (CV sa privatnom adresom podnosioca zahteva);

Nepotpuni ili pogrešni podnesci će biti vraćeni podnosiocu zahteva.

4. Revizija ili novo izdanje sistema priručnika

Novo izdanje priručnika ili sistema priručnika znači da će svaki pojedini paragraf biti pregledan od strane ACVK inspektora. Revizija, međutim, znači da se samo potvrđuje da li su promene u skladu sa pravilima i propisima.

Revizija ili novo izdanje mora se dostaviti ACVK-u i sadrži sledeće obrasce i priručnike:

- ☐ Novo izdanje ili revizija sistema priručnika sa obrascem Predložena revizija/izmena (PRA) uključujući listu promena
- ☐ Filtriranu „listu usklađenosti AOC (A)“ za svaki priručnik sa relevantnim stavkama (dostupan na veb stranici ACVK-a)
- ☐ Priručnike proizvođača (npr. AFM, FOM, itd.) u slučaju da se odnosi na OM-B

5. Promena naziva operatera

Promena naziva operatera će uticati na sve sertifikate. Stoga se moraju dostaviti sledeći obrasci i dokumenti:

- ☐ Obrazac AACK/DSF/OPS-FRM 33;
- ☐ Obrazac AACK/DSF/OPS-FRM 34 (potvrda karaktera Kosovskog zracnog prevoznika)
- ☐ Overena kopija iz trgovačkog registra

6. Promena vlasništva nad vazduhoplovom

Iz različitih razloga nosilac AOC-a može želeći ili biti prisiljen da promeni vlasnika vazduhoplova, što dovodi do promena u kosovskom registru vazduhoplova. Ako se sedište novog vlasnika nalazi van Kosova, zakupac (podnosilac zahteva) mora podneti pismeni zahtev za stranim vlasništvom ACVK-u koji sadrži sledeće dokumente:

- ☐ Obrazac AACK/DSF/OPS-FRM 33;
- ☐ Ugovor o zakupu ili upravljanju sa sledećim izjavama:
 - Vazduhoplov je namenjen za komercijalnu operaciju,
 - Period zakupa od minimum 6 meseci,
 - Zakupac (podnosilac zahteva) je odgovoran za posadu i održavanje.
- ☐ Ili neka vrsta novacije, ako postojeći ugovor o zakupu ostaje na snazi
- ☐ Zahtev za stranim vlasništvom ako je primenjivo (prema primeru u Dodatku 1)

7. Promena specifikacija operacija vazduhoplovne flote

Nosilac AOC-a može želiti da doda nove operativne specifikacije vazduhoplovu ili floti. Takav zahtev treba dostaviti uz priložene obrasce i dokumente:

- ☐ Obrazac AACK/DSF/OPS-FRM 33;
- ☐ Obrazac zahteva za specifikacije operacija (npr. RVSM, RNAV, AWO, itd.);
- ☐ Novo izdanje ili revizija sistema priručnika sa obrascem Predložena revizija/izmena (PRA) uključujući listu promena;
- ☐ Filtriranu „Listu usklađenosti AOC (A)“ za svaki priručnik sa relevantnim stavkama;
- ☐ Priručnici proizvođača (npr. AFM, FOM, itd.);
- ☐ Aspekti obuke moraju biti ispunjeni;

8. Troškovi i vremenski raspored

Troškovi i vremenski raspored su veoma individualni i mogu se razlikovati u zavisnosti od kvaliteta podnesaka i raspoloživih resursa unutar ACVK-a. ACV će naplaćivati i nametati naknade u skladu sa odredbama ACVK Uredbe br. 2/2015 o naknadama koje nameće Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo. Sprovođenje vremenskog rasporeda mora biti u skladu sa važećim zakonodavstvom na snazi.

9. Dodaci

Dodatak 1 – Primer zahteva za stranim vlasništvom

Za zahtev kosovskog nosioca AOC-a za registraciju vazduhoplova u registar Kosova sa stranim vlasništvom prema članu 40. stav 2. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu (ZCV), može se koristiti sledeći obrazac:

Poštovani,

Podnosimo zahtev za dozvolu u skladu sa članom 40. stav 2. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu (ZCV) da registrujemo sledeći vazduhoplov u registar Kosova sa stranim vlasništvom za komercijalnu operaciju pod našim AOC-om (XYZ)):

Vazduhoplov: *Proizvođač, tip/ model vazduhoplova
s/n 8888
Rezervisana registracija: XX-YYYY
Predloženi datum registracije: dan-mesec-godina*

Vlasnik: *Kompanija XYZ Holding Inc.
Adresa
Ulica
Zip
Grad
Zemlja*

AOC-nosilac: *XYZ avio prevoznik
Adresa
Zip
Grad*

Zahvaljujemo Vam na pozitivnom odgovoru u dogledno vreme.

S poštovanjem

*XYZ avio prevoznik
Ime i prezime
Odgovorno rukovodstvo prema OM-A Poglavlju 13 (Lizing)*

Prilozi:

- ✓ *Obrazac AACK/DSF/OPS-FRM 33*
- ✓ *Ugovor o zakupu ili održavanju*
- ✓ *Izvod iz privredne komore koja predstavlja kompaniju XYZ Holding Inc.*
- ✓ *Sertifikati o osiguranju od odgovornosti trećih lica i osiguranju od odgovornosti putnika*

Dodatak 2 – Linkovi naslovnih stranica/korisni linkovi

AEA	http://www.aea.be/AEAWebsite/Presentation_Tier/Pr_Home.aspx
ATA	http://www.air-transport.org/
EASA	http://www.easa.eu.int/home/index.html
ECAC	http://www.ecac-ceac.org/index.php
EUR Lex	http://eur-lex.europa.eu/de/index.htm
EUROCONTROL	http://www.eurocontrol.be/corporate/public/subsite_homepage/index.html
CAAK	https://caa.rks-gov.net/en/
FSF	http://www.flightsafety.org/home.html
IATA	http://www.iata.org/index.asp
ICAO	http://www.icao.int/
IHS	http://www.ihs.com/
NAT PCO	http://www.nat-pco.org/index.htm